

— hvad der blev benegtet igaar — at han dengang paa det Bestemteste har tænkt sig denne Sag i Forening med de øvrige Spørgsmaal henviist til Kirkecommissionen. Jeg vil bede de Herrer see efter Sp. 963 lidt nedenfor Midten, De ville da læse disse Ord: „Et stort Spørgsmaal bliver det under disse Omstændigheder, om det vil være muligt, som Sagen nu er kommen til at staae, at undgaae Skribt henimod en dobbelt Indrømmelse, en Frimenighedslov og Indførelse af nogen Deeltagelse i Præstefaldenes Besættelse fra Sogmenighedernes Side. Og som eneste Mellemsled“ — og kan det være Andet end Mellemsled imellem Tilstanden, som den nu er og som den vil være efter disse Sagers endelige Afgjørelse? —, „for dog at holde Sagen i et ikke altfor betænkeligt Spor, synes kun det at kunne tænkes, at Regjeringen under Antydning af at ville berede Forandringer i hiin dobbelte Retning forlanger Midler til at lade en Kirkecommission bearbejde de hidhørende Spørgsmaal“ — altsaa Spørgsmaal, der angaae begge Retninger. Biskop Kierkegaard vidste at skrive Dansk, og jeg troer, at Landsthinget forstaaer at læse Dansk. Men dermed staaer tillige et andet Spørgsmaal i Forbindelse. Den høitærede Conseilspræsident sagde, at man maatte læse Biskop Kierkegaards Erklæring med Erindring om, at den var afgiven ligeoverfor hans Dyrighed, og at den derfor ikke fremtraadte saa bestemt og tydelig, som den ellers vilde. En Minister er ikke en Biskops Dyrighed i almindelig Forstand, efter den almindelige Opfattelse af Begrebet Dyrighed, en Minister er hans Foresatte. Der er fra Fleertallets Side Intet ytret, som kunde antyde mindste Mangel eller Indskrænkning i den fuldstændige Afgørelse for Biskop Kierkegaard; der er blot sagt, at hans Opfatningsmaade er undergaaet en Forandring; derimod troer jeg, det snarere kunde siges at indeholde noget Krænkende for Mandens Charakter, naar det siges, at han, fordi han skrev en Betænkning til vedkommende Minister, ikke har udtalt sig tydelig og bestemt. Men han har tydelig og bestemt udtalt, hvad der dengang, da han afgav Erklæringen, var hans Mening, og hans Mening var den, at begge de Sager, der var Tale om, stode i et

inderligt Sammenhæng og maatte behandles paa samme Maade, forberedes, før de kom til Rigsdagen, paa samme Maade.

Naar vi nu komme lidt nærmere ind paa Lovens selv, saa skal jeg, saavidt jeg kan, vogte mig for to Ting. Jeg skal ikke fortabe mig i Smaating, som ikke kunne have nogen Indflydelse paa Afgjørelsen af dette store Spørgsmaal, og jeg skal vel holde mig fra at ville imødegaae henkastede kritiske Bemærkninger om Fleertallets Betænkning; skulde her Noget siges, have vi jo Fleertallets ærede Ord fører, han vil kunne gjøre det bedre end jeg. Men paa den anden Side skal jeg søge at tage mig iagt for saadanne Almindeligheder, som paa ingen Maade fremme Sagen, og jeg tilstaaer, at det forekommer mig, at den ærede Kirke- og Underviisningsministers Foredrag indeholdt for meget af slige Almindeligheder. Det er ikke nok at tale om Frihed og Lighed i Kirken; men det gjælder om at eftervise, i hvilket Forhold dette Lovudkast staaer til Friheden og Ligheden i Kirken, og det gjælder om at eftervise det baade positivt og saaledes, at man imødegaaer den Indvending, at det forholder sig negativt, nemlig, at der ved Lovforslaget Intet skeer, eller i det Ringeste intet Væsentligt opnaaes i denne Retning; og her komme vi da ind paa Spørgsmaalet om Trangen til denne Lov. Den ærede Minister talte meget stærkt om den store Trang, de Brøst og de Mangler, som fandtes i Kirken, Noget, som ogsaa Fleertallet havde indrømmet. Men i hvilket Forhold staae de af Ministeren omtalte Mangler, Savn og Brøst til det foreliggende Lovudkast? Den ærede Minister talte om, at der fattedes paa mange Steder Kirker, paa mange Steder Præster; vi havde saaledes til Ex. et altfor ringe Antal af Geistlige til at være tilstrækkeligt for Sjælesorgen her i Kjøbenhavn osv. Men er der da i dette Lovudkast givet det Allermindste til at afhjælpe disse Mangler? Og ad hvilken Vej maae disse Mangler afhjælpes? Have vi ikke fra Fortiden store og rige Midler henlagte til kirkeligt Brug, og have vi ikke en temmelig talrig Geistlighed udbredt over Landet? Maa det da ikke være det første Spørgsmaal? Hvorledes kunne de kirkelige Midler og de levende kirkelige Præster anvendes til Folkekirkens